

EL - KERİM

El-Kerîm, Allah-ü Zülcelâl'in esmâ-i ilâhisinden bir ism-i şerifleridir. Keremi bol demektir. Allah-ü teâlâ'nın bu ismi de bütün canlılara tecelli etmiştir. Cümle canlılara dilediği zaman dilediği gibi ikram, ihsan eden demektir. Hassaten insanlar üzerine tecellisi caridir ki kullarına çeşitli yollarla çeşit çeşit ikramlarda bulunur.

Bu isim de diğer esma-i hüsnâ gibi maddi ve manevi olmak üzere iki yönlü tecelli eder. Allah-ü Teâlâ Kerîm'dir, muktedir'dir. İhsan eder, ikram eder, kusurları bağışlar, affeder. Hikmete binaen bazen de bazı kulları hakkında Müntekim ismiyle muamele eder, intikam alır. Vaad edince sözünü yerine getirir. Allah iyilik edenlere mükâfat vaad etmiştir ve bu vaadi kulları için bir hüccet olmuştur. Şu bir hakikattir ki ruhlar âleminde Cenab-ı Hak, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye bir soru sormuş olup "Evet, sen bizim Rabbimizsin, yalnız sana kulluk eder, yalnız senden yardım dileriz" cevabını almıştır. Mevlâ da kullarına "Bu sözünüzde durursanız, karşılığı cennettir" diyerek cenneti vaad etmiştir. Yeter ki kul, sözünden dönmessin, verdiği kulluk sözünü yerine getirsin. Şek ve şüphesiz, Allah'ın vaadinden dönmeyeceği haktır. Bu mevzu ile ilgili Kur'an-ı azimüşşan'da haberler çoktur. Bunlardan biri şöyledir:

أَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ

"Siz bana verdiğiniz sözü yerine getirin, ben de size verdiğim sözü yerine getireyim."¹

Bir de tehdit manasında vaad vardır ki, Allah kullarının kötülük yapıp ta, mücazat görmelerine razı olmadığı için kendilerini azab ile tehdit etmiştir. Meselâ bir baba evladının kötü işler yapmasına razı olmaz, çünkü evlat çok sevilir. Evladının tehlikeye uğramaması, herhangi bir zarar görmemesi için yerine göre tehdit eder. "Şuraya gidersen veya şöyle yaparsan, kötü insanlarla düşüp kalkarsan şöyle şöyle yaparım" gibi sözleri babanın evladına düşkünlüğünden olup onu muhtemel olan tehlikelerden korumak içindir. Mevlâ'nın kuluna olan merhameti ise babanın kuluna olan merhametinden, muhabbetinden elbette çok daha fazla olup kıyası asla mümkün değildir. İşte Allah'ın kuluna tehdidi bu açıdandır. Böylece kullarının iki âlemde de selâmette olmasını talep etmektedir. Bu açıdan bakınca bu tehdit vaadleri de bir ikram-ı ilâhîdir.

Kâh olur kulunun iyiliklerle serfiraz olması insan-ı kâmil ufkuna ulaşip cennetlere has bir keyfiyet kesbetmesi için kemâl-i merhametinden ikram ve ihsanlarını vaad eder ki iyiliklere meyletsinler yararlı işler yapsınlar diye, kâh ceza ve ikabı ile tehdit edip vaad eder ki kötülüklerden uzaklaşsınlar, dünyada da ukbada da tehlikelere düşmesinler diye. Yine o Allah ki dilediğini adliyle muaheze eder, dilediğini keremiyle affeder; demek oluyor ki bazı kulları hakkında vaadini infaz eder ki yine O'nun keremindedir.

"...İşte Allah bunların (tevbe eden, iman edip salih bir amel işleyen kimseler) kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."² buyurarak lütuf ve kereminin ne denli vasi olduğunu ilan ediyor, o Kerîm olan Yüce Allah (c.c).

Yine O'nun lütuf ve keremindedir ki bazı kullarını hikmete binaen cüz'î sebeplerden dolayı umduğundan ziyade ihsan ve ikrama nail ediyor. Çok meşakkatli olmayan bazı ibadetlere yine o cinsten kat kat meşakkatli olanların sevabından daha çok ecir tahsis buyuruyor. Nitekim bazı zamanlarda, bazı mekânlarda yapılan bir salih ibadete diğer zamanlarda ve mekânlarda yapılan ibadetlerden daha çok ecir vaad edilmiştir. Meselâ mübarek gecelerde, Kadir gecesi, Berat gecesi, Mirac-ı Nebevî kandili gecesi, bayram geceleri, Cuma geceleri gibi. Mekân olarak Harem-i Şerif, Ravzayı Mutahhara, Arafatta hüccacın vakfesi, Müzdelife gibi. Recep, Şaban ve bilhassa Ramazan aylarında oruç, ibadet-ü taat ve infakın ecri diğer aylara göre daha büyüktür ki bu da Yüce Mevlâ'nın kullarına lütfu ve kereminin enginliğindedir. O öyle bir Kerîmdir ki, kendisine sığınan düşkünleri reddetmez, el açıp boyun büken ve Zâtına yönelenleri zaman ve mekân şartı gözetmeksizin kabul eder. Huzuruna çıkmak için herhangi bir vasıtaya ihtiyaç bırakmaz. Rabb-i Rahîmim deyip kapısına teveccüh eden kabul eder asla boş çevirmez,

¹ Bakara:40

² Furkan:70

hacetini yerine getirir, bol bol ikramlarla karşılar. Şu var ki bazen olur hikmete binaen istediğini ya hemen verir veyahut ta hemen vermeyip belli bir süre sonra verir ya da dünyada vermeyip ukbada vermek üzere tehir eder. Veyahut o talebi kendisi için hayırlı olmayacaksa vermez. Böylelikle yine değişik bir kanaldan ikram etmiş olur ki, onu tehlikelerden korumuştur. Bu da bir ikram-ı ilâhîdir. Denilebilir ki o Kerîm olan Rahmanür-Rahîm kulları için takdir eder tedbir alır. Evet kul bir şeyler talep eder, belki ısrarla ister fakat onun için şer olacaktır. Kul bunun iç yüzünü bilmez de ister, Mevlâ o kul için zararlı olacağını bildiği için vermez. İşte böylece o kul namına tedbir almış olur ki, bu da bir ikramdır. O Kerîm-i bi hak ki, dünyada cisme ait ihtiyaçları bol bol ikram eder ve kulu tehlikelerden korumak için bazı talepleri cevapsız bırakır, vermez. Böylece gelecek şerlerden koruyarak ikram eder. İnsanlar arasında itibarlı kılarak ikram eder. Evlâd-ı iyal bahşederek ikram eder ki sayılara, hesaplara sığmayan ikramları, ihsanları ile El-Kerîm ismi müminler üzerinde sürekli tecelli eder.

Bir tohumdan tonlarla meyve ikram ettiği gibi cüz'î de olsa tohum misali yapılan salih amellere bol bol karşılık vereceğini vaad ederek ikramının vüs'atini ilan eder. Bir de bu ikramın ahirete bakan yönü vardır ki her ismi-i ilâhî gibi bu Kerîm ismi de ukbada ehl-i imana hassaten ehl-i takvaya, mukarrabun zümresine bütün canlılığı ile tecelli ederek Cenab-ı Hak'ın ikram üstüne ikram, ihsan üstüne ihsan edeceğini, lütuflarını fazlından bol bol yağdıracağını Kur'an-ı Kerîm beyan eder. Kerîm ismi Kur'an'da 27 yerde geçer.

Furkan Suresi 11.-14. ayetlerde kâfirlerin akıbetinden haberler verilerek 15. ayette şöyle buyrulur:

"De ki: "Bu mu daha iyidir? Yoksa Allah'tan korkanlara ödül ve bir varış yeri olarak söz verilen sonsuzluk cenneti mi?"³

Onlar orada sürekli olarak kalırken istedikleri her şeye sahip olacaklardır." Bu, Rabbi'nin sorumluluğunu üstlendiği bir sözdür."⁴

"Kim tevbe edip salih amel işlerse, şüphesiz o, tevbesi kabul edilmiş olarak Allah'a döner."⁵

Tevbelerin kabulü de bir ikram-ı ilâhîdir ki böylece kulu günah kirlerinden arıtmakla muhtemel olan cezadan koruyarak keremini, lütfunu izhar eder ve yine takva sahiplerinin vasıflarından bazılarını beyanla (Furkan:72-74) devamında şöyle buyurur:

"İşte bütün bu kimseler, sabretmelerine karşılık cennetin en yüksek makamları ile ödüllendirilecek ve orada sağlık ve selâm ile karşılanacaklardır."⁶

"Onlar orada ebedi kalacaklardır. Orası ne güzel bir durak ve ne güzel bir konaktır!"⁷

"Onlara, çok esirgeyici Rab tarafından sözlü "selâm" vardır."⁸ Bu da bir ikram-ı ilâhîdir.

Ebu Hureyre (r.a) Peygamber Efendimiz (s.a.v)'den rivayetle buyurdu ki: "Kim hidayete davette bulunursa buna uyanların sevaplarının bir katı da ona gelir, bu durum onların ücretlerinden hiçbir şey eksiltmez." Yine Ebu Hureyre'de rivayetle Efendimiz (s.a.v) şöyle dilde hafif mizanda ağır kelime olarak şöyle buyurmuştur: "Sübhanallahi ve bihamdihi sübhanallahil azim. Her kim bu kelimelerle günde yüz defa zikrederse o kimsenin küçük günahları deniz köpüğü kadar da olsa dökülür, mağfired olur."

Yine bir hadis-i şerifte şöyle buyrulur:

"Kim bir din kardeşinin ayıbını örterse, ona diri diri kız çocuğunu kuma gömmekten kurtarmışçasına sevab verilir."

Ebu Hureyre (r.a.)'den rivayetle Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"Hiç şüphesiz ki Allah-ü Teâlâ kıyamet günü "Nerede benim rızam için birbirini sevenler? Gölgeyden başka bir gölgenin bulunmadığı bugün onları kendi arşımın gölgesinde gölgelendireceğim" buyurur."

Bu ayet-i kerîme ve hadis-i şerifler Yüce Allah'ın lütuf ve ikramının vüs'atini bildiren pek çok ayet ve hadisten bir kaçıdır. Şek ve şüphesiz anlıyoruz ki, Yüce Mevlâ Kerîm'dir,

³ Furkan:15

⁴ Furkan:16

⁵ Furkan:71

⁶ Furkan:75

⁷ Furkan:76

⁸ Yasin:58

ikramı boldur, çok cüz'î ihlaslı amellere karşılık bol bol ikram edici olmakla beraber hiç amel işlemeyen asi nankör insanlara dahi ihsan, ikram etmektedir. Bir ayet-i kerîmede yine ikramının vüsatine işaret ederek şöyle buyurur:

"İman edip salih amel işleyenlere gelince, çok merhametli olan Allah onlar için bir sevgi yaratacaktır." ⁹ Bu da Yüce Mevlâ'nın büyük bir ikramıdır çünkü sevgi her şeyin özüdür. Allah sevgisi ve bu aşk-ı ilâhîye vasıl edecek olan Resulullah'ı sevme, din, diyanet, Kur'an, ilm-i ilâhî, marifetullah, salih ameller, infak, hizmet vb. Allah'ın yaratıp değer verdiği ve kullarının da sevmelerini talep ettiği şeylere olan sevgiyi bahşeder ki insanın amelinin değeri kalbindeki sevginin nisbetindedir. Zoraki yapılan bir amelle sevgiyle yapılan bir amel arasında dağlar kadar fark vardır. Amelde sevgi ve ihlâs adeta can damarı gibidir ki, bu da Yüce Mevlâ'nın bir ikram-ı ilâhîsidir. Efendimiz (s.a.v) buyurur: "Kişi sevdiği ile beraberdir." Kula düşen Yüce Mevlâ'nın Kerîm ismini üzerine çekmeye gayret etmektir. Sebeplere yapışarak ehl-i kerem olmalı ki bu ismin feyzinden, bereketinden hisseyab olunabilsin. "Affedin ki affa mazhar olasınız, keremli olun ki, kereme nail olasınız" mesajının sırrına nail eylesin Rabbimiz. Âmin.

---

⁹ Meryem:96